

ORDIN Nr. 4481/2024 din 22 mai 2024

pentru aprobarea Normelor privind accesibilizarea învățământului superior pentru persoanele cu dizabilități

EMITENT: MINISTERUL EDUCAȚIEI

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL NR. 496 din 29 mai 2024

În temeiul prevederilor art. 128 alin. (8), art. 129 alin. (1), (2), (10) și (11) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare,

luând în considerare prevederile:

- art. 2, 5, 6, 8 și ale art. 15 - 19 din Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;
- art. 24 din Legea nr. 221/2010 pentru ratificarea Convenției privind drepturile persoanelor cu dizabilități, adoptată la New York de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 13 decembrie 2006, deschisă spre semnare la 30 martie 2007 și semnată de România la 26 septembrie 2007;
- art. 10 și art. 15 pct. 1 din Carta socială europeană revizuită, adoptată la Strasbourg la 3 mai 1996, ratificată prin Legea nr. 74/1999;
- Legii asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinului ministrului educației nr. 6.072/2023 privind aprobarea unor măsuri tranzitorii aplicabile la nivelul sistemului național de învățământ preuniversitar și superior, cu modificările ulterioare,

în baza prevederilor art. 13 alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 369/2021 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației, cu modificările și completările ulterioare,

ministrul educației emite prezentul ordin.

ART. 1. Se aprobă Normele privind accesibilizarea învățământului superior pentru persoanele cu dizabilități, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

ART. 2. Direcția generală învățământ universitar și instituțiile de învățământ superior duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ART. 3. Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației,
Ligia Deca

Nr. 4481/22 mai 2024/ București

ANEXĂ

NORME **privind accesibilizarea învățământului superior pentru persoanele cu dizabilități**

CAPITOLUL I

Dispoziții generale

ART. 1

(1) Prezentele norme vizează operaționalizarea prevederilor legislației primare în vigoare, respectând principiul asigurării egalității de șanse privind dreptul la învățatură pentru persoanele cu dizabilități, fără discriminare, prin furnizarea unor servicii educaționale incluzive de calitate de către instituțiile de învățământ superior.

(2) Normele prevăzute la alin. (1) se aplică și persoanelor cu nevoi educaționale speciale.

(3) Persoanele cu dizabilități/nevoi educaționale speciale au acces liber la orice formă de educație, indiferent de tipul și gradul dizabilității/nevoilor educaționale ale acestora, cu respectarea prevederilor legislației în vigoare.

ART. 2

În sensul prezentelor norme, expresiile folosite au următoarele semnificații:

a) persoane cu dizabilități - acele persoane care au deficiențe fizice, mentale, intelectuale sau senzoriale de durată, deficiențe care în interacțiune cu diverse bariere pot îngreuna participarea deplină și efectivă a acestora în societate, în condiții de egalitate cu ceilalți;

b) nevoi educaționale speciale - necesitățile suplimentare/ complementare obiectivelor generale ale educației, adaptate particularităților individuale și celor caracteristice unei anumite deficiențe sau tulburări/dificultăți de învățare, care includ și asistență specializată;

c) materiale adaptate - toate formele de materiale educaționale și suporturi de curs personalizate pentru a îndeplini nevoile specifice de învățare ale studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, incluzând, dar fără a se limita la: texte în format Braille, resurse audio, materiale digitale accesibilizate și orice alte forme adaptate conform nevoilor educaționale speciale ale beneficiarilor.

CAPITOLUL II

Măsuri instituționale

ART. 3

(1) În baza autonomiei universitare, instituțiile de învățământ superior pot înființa structuri administrative pentru prestarea serviciilor de incluziune, în mediul academic, a persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale.

(2) În cadrul structurii prevăzute la alin. (1) își desfășoară activitatea minimum două persoane specializate, în funcție de numărul studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale înmatriculați în instituția de învățământ superior. În desfășurarea activităților acestei structuri pot fi implicați și voluntari, în condițiile legislației în vigoare.

(3) În cadrul structurii prevăzute la alin. (1) își desfășoară activitatea, fără ca enumerarea să fie limitativă, următoarele categorii de personal specializat: psihologi, pedagogi, psihopedagogi, sociologi, asistenți sociali, cadre didactice/personal specializat cu expertiză în domeniul accesibilității și incluziunii persoanelor cu dizabilități etc.

(4) Structura prevăzută la alin. (1) are rol de structură consultativă în privința tuturor aspectelor ce țin de incluziunea studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, cum ar fi: strategia de incluziune, evaluarea accesibilității mediului construit și informațional, adaptări educaționale specifice, elaborarea regulamentelor interne și orice alte situații specifice.

ART. 4

Principalele atribuții ale structurii prevăzute la art. 3 sunt următoarele:

a) centralizează date cu privire la candidații cu dizabilități/nevoi educaționale speciale la concursurile de admitere la programele de studii universitare din structura instituției de învățământ superior;

b) oferă consiliere candidaților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale în vederea optimizării alegerii programului de studii universitare, realizării înscrierii și participării la concursul de admitere;

c) centralizează informațiile cu privire la studenții cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, înmatriculați în instituția de învățământ superior (ciclul de studii/facultatea/domeniul fundamental/specializarea/anul de studiu/situația școlară/tipul și gradul de dizabilitate etc.);

d) informează studenții cu dizabilități/nevoi educaționale speciale cu privire la drepturile pe care le au și obligațiile care le revin, în raport cu regulamentele interne ale instituției de învățământ superior și cu legislația în vigoare;

e) îndrumă studenții cu dizabilități/nevoi educaționale speciale către serviciile de sprijin disponibile în instituția de învățământ superior sau în comunitate, la cererea acestora;

f) identifică nevoile studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, precum și tehnologiile asistive necesare în desfășurarea activităților didactice și propune structurilor de conducere ale instituției de învățământ superior realizarea de investiții în vederea facilitării accesului și integrării acestora în comunitatea academică;

g) elaborează planul de intervenție specializată pentru fiecare student cu dizabilități/nevoi educaționale speciale din instituția de învățământ superior, în funcție de tipul și gradul acestora și de programul de studii la care este înmatriculat, la cererea studentului, la recomandarea unui specialist extern sau la cererea conducerii facultății/departamentului;

h) informează conducerea facultății/departamentului și cadrele didactice cu privire la adaptările suplimentare pentru tipul și gradul de dizabilitate al studenților înmatriculați la programele de studii universitare din structura pe care o conduc/la care desfășoară activități didactice;

i) oferă sprijin cadrelor didactice în identificarea metodelor de predare și evaluare adecvate dizabilității/nevoilor educaționale speciale ale studenților;

j) monitorizează parcursul educațional al studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, precum și rata de promovabilitate/absolvire, gradul de angajabilitate etc.;

k) participă la implementarea proiectelor care au ca obiectiv sustenabilitatea activităților structurii;

l) oferă sprijin structurilor de conducere și persoanelor care dețin funcții de conducere din instituțiile de învățământ superior, în vederea asigurării colaborării cu Autoritatea Națională pentru Protecția Drepturilor Persoanelor cu Dizabilități și celelalte autorități publice centrale și locale care au atribuții de asigurare a condițiilor necesare, pentru incluziunea socială a persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale;

m) colaborează cu structurile specializate ale instituției de învățământ superior (Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră, Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic etc.) în vederea asigurării instruirii cadrelor didactice prin programe/ stagii/sesiuni de formare, care au ca scop formarea/dezvoltarea competențelor profesionale necesare creșterii gradului de incluziune a studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale;

n) colaborează cu cadrele didactice și cu structurile specializate ale instituției de învățământ superior în vederea adaptării resurselor educaționale/materialelor de studiu la nevoile studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale înmatriculați în cadrul programului de studiu, astfel încât acestea să fie accesibile și să corespundă nevoilor specifice de învățare ale fiecărui student;

o) colaborează cu Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră pentru oferirea unor servicii specializate de consiliere și asistență psihopedagogică/consiliere

vocațională/consiliere pentru carieră a studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale;

p) colaborează cu consiliul de administrație și structuri/departamente/compartimente ale instituției de învățământ superior în vederea identificării resurselor materiale și financiare necesare realizării unor investiții în infrastructura instituției de învățământ superior, în vederea accesibilizării și adaptării acesteia la nevoile studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale;

q) promovează activități specifice de conștientizare și informare a necesității asigurării accesului studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale la materiale educaționale, metode de predare-învățare și evaluare adaptate nevoilor lor specifice, la mobilități de studiu, în țară sau în străinătate, la activitățile educaționale nonformale sau extracurriculare din cadrul instituției de învățământ superior;

r) colaborează cu asociațiile/organizațiile studențești legal constituite și cu studenții reprezentanți din instituția de învățământ superior, precum și cu experți care lucrează cu persoane cu dizabilități/nevoi educaționale specifice pentru:

(i) facilitarea incluziunii persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale în comunitatea academică, prin activități specifice și/sau alte pachete de sprijin dedicate;

(ii) organizarea și desfășurarea activităților nonformale/ extracurriculare pentru studenții cu dizabilități/nevoi educaționale speciale;

(iii) elaborarea de propuneri/recomandări/sugestii pentru creșterea gradului de incluziune a studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale în comunitatea academică, în vederea introducerii acestora în strategia de dezvoltare instituțională;

(iv) organizarea și desfășurarea de activități de creștere a gradului de conștientizare în rândul comunității academice cu privire la nevoile caracteristice persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale specifice, pentru a contribui la creșterea gradului de incluziune a acestor persoane în comunitate, precum și pentru a preveni și reduce numărul cazurilor de bullying și violență la adresa acestor persoane din partea membrilor comunității academice;

s) elaborează, anual, planul de activitate al structurii, precum și raportul de activitate ce va conține informații cantitative și calitative cu privire la dotările și serviciile oferite studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale. Ulterior aprobării de către senatul universitar, aceste documente sunt publicate pe pagina web a instituției de învățământ superior.

CAPITOLUL III

Drepturile și obligațiile persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale

ART. 5

(1) Persoanele cu dizabilități/nevoi educaționale speciale care au calitatea de student într-o instituție de învățământ superior, în baza documentelor medicale doveditoare, au dreptul la:

a) locuri finanțate de la bugetul de stat atât la programele de studii universitare de licență, cât și la programele de studii universitare de master, în cadrul cifrei de școlarizare aprobate, conform art. 128 alin. (8) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare;

b) servicii de informare și comunicare adaptate specific nevoilor acestora pentru facilitarea incluziunii în comunitatea academică;

c) acces adaptat în spațiile instituției de învățământ superior (spații de învățământ, spații administrative, spații de cazare și masă, spații de lectură, săli pentru activitățile sportive etc.);

d) acces la informațiile și resursele educaționale într-un format adaptat nevoilor acestora;

e) acces gratuit cu autoturismul personal în campusul universitar și loc de parcare a acestuia, după caz;

f) spații de cazare și grupuri sanitare adaptate nevoilor acestora, precum și prioritate la ocuparea locurilor de cazare în căminele studențești, în special a locurilor de cazare situate la parter, în clădiri adaptate accesului persoanelor cu dizabilități;

g) servicii specializate gratuite de consiliere și asistență psihopedagogică/consiliere vocațională/consiliere pentru carieră, prin Centrul de Consiliere și Orientare în Carieră;

h) servicii de asistență medicală, stomatologică și psihologică gratuite în cabinetele medicale, cabinetele stomatologice din instituția de învățământ superior, în policlinici și unități spitalicești, conform prevederilor legale în vigoare;

i) acces la oportunități de învățare, oferite de programe de mobilitate naționale și internaționale, conform prevederilor legale în vigoare;

j) servicii de asistență în desfășurarea activităților didactice, adaptate nevoilor individuale;

k) resurse educaționale adaptate nevoilor individuale;

l) acces gratuit la dispozitivele/echipamentele/software-urile asistive existente în instituția de învățământ superior pentru facilitarea desfășurării procesului de predare-învățare;

- m) acces la activitățile nonformale/extracurriculare organizate de instituția de învățământ superior;
- n) toate categoriile de burse, inclusiv burse sociale, conform prevederilor legale în vigoare;
- o) reducerea, la cerere, cu 50% a tarifelor pentru cazare și masă la cantinele studențești ale instituției de învățământ superior la care sunt înmatriculate;
- p) reducere sau gratuitate, după caz, a costurilor de transport, cu respectarea prevederilor legale în vigoare;
- q) metode de admitere și de evaluare adaptate nevoilor individuale;
- r) sprijin în desfășurarea activităților din cadrul disciplinei Practică de specialitate;
- s) scutirea/motivarea absențelor de la activitățile prevăzute în planul de învățământ cu ocazia participării la controale medicale/terapii/tratamente specifice impuse de dizabilitatea proprie, cu opțiunea, în limita posibilității, a recuperării în regim gratuit a acestor absențe;
- t) acces la serviciile unui interpret de limbaj mimico-gestual, dacă asistența sa este necesară și solicitată de către acestea;
- u) locuri gratuite în tabere de odihnă, o dată pe an, indiferent de forma de învățământ, împreună cu asistenții personali și asistenții personali profesioniști, după caz;
- v) însoțitor în timpul activităților didactice sau în timpul susținerii examenelor de evaluare a cunoștințelor, la solicitarea acestora, după caz.

(2) Educația studenților cu tulburări specifice de învățare, respectiv dislexie, disgrafie, discalculie, este asigurată prin metode psihopedagogice consacrate și prin abordare adecvată, potrivit prevederilor art. 129 alin. (2) din Legea învățământului superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare.

(3) Instituțiile de învățământ superior includ în regulamentul privind activitatea profesională a studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale prevederi privind prezența la activitățile prevăzute în planurile de învățământ, promovarea într-un an superior și condițiile pentru întreruperea și reluarea studiilor.

ART. 6

Persoanele cu dizabilități/nevoi educaționale speciale care au calitatea de student într-o instituție de învățământ superior respectă prevederile referitoare la obligațiile studenților cuprinse în Codul drepturilor și obligațiilor studentului, aprobat prin ordin al ministrului educației, precum și în regulamentele interne ale instituției.

CAPITOLUL IV

Alte măsuri organizatorice

ART. 7

(1) Instituțiile de învățământ superior configurează pagina web, în raport cu situațiile concrete, pentru facilitarea obținerii informațiilor și de către persoanele cu dizabilități/nevoi educaționale speciale. Pagina web a instituțiilor de învățământ superior va include informații despre măsurile și politicile de incluziune a studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale puse la dispoziția acestor persoane de către instituție.

(2) Instituțiile de învățământ superior sunt obligate să asigure accesul studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale în spațiile campusului universitar (amfiteatre, săli de curs, săli de laborator/activități practice/seminare, biblioteci, săli de sport, spații de cazare, cantine etc.), conform prevederilor legale în vigoare.

(3) Instituțiile de învățământ superior asigură dotarea bibliotecilor cu materiale informative pe suport audio-video și digital (bibliotecă virtuală) și pot achiziționa dispozitive/echipamente/ softuri asistive necesare facilitării desfășurării procesului didactic pentru studenții cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, în raport cu necesitățile studenților înmatriculați și în limitele fondurilor bugetare disponibile. Accesul studenților la aceste dispozitive/ echipamente/softuri asistive se face gratuit.

(4) Instituția de învățământ superior poate angaja pe perioadă determinată, în regim de plată cu ora, specialiști (interpreți mimico-gestuali, interpreți în limbajul semnelor și psihopedagogi etc.) pentru desfășurarea optimă a activităților didactice/nonformale/extracurriculare la care participă studenții cu dizabilități/nevoi educaționale speciale.

(5) Instituția de învățământ superior poate întreprinde măsurile necesare pentru a se asigura de formarea continuă a cadrelor didactice, în vederea creșterii capacității acestora de a adapta metodele de predare și evaluare a rezultatelor învățării studenților cu dizabilități/nevoi educaționale speciale la nevoile specifice ale acestor studenți.

(6) Instituțiile de învățământ superior pot încheia parteneriate cu organizații nonguvernamentale, care reprezintă interesele persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale sau care desfășoară activități cu și pentru aceste persoane/în domeniul promovării și apărării drepturilor omului.

(7) Instituțiile de învățământ superior includ în metodologiile/ regulamentele/procedurile proprii condiții și măsuri specifice pentru asigurarea educației incluzive de calitate a persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale.

(8) Instituțiile de învățământ superior elaborează și adoptă strategia proprie privind incluziunea și accesibilizarea învățământului superior pentru persoanele cu dizabilități/nevoi educaționale speciale de la nivelul comunității academice. Strategia va ține cont de drepturile, respectiv atribuțiile reglementate prin prezentul ordin.

(9) În vederea înscrierii la concursul de admitere la toate ciclurile de studii universitare și toate formele de învățământ, candidații proveniți din categoria persoanelor cu dizabilități vor depune la dosarul de candidatură și formularul A5 eliberat de medicul de specialitate, în baza diagnosticului/diagnosticilor stabilit(e), sau certificatul de încadrare în grad de handicap, după caz.

CAPITOLUL V

Dispoziții finale

ART. 8

Comunitatea academică va asigura un climat socioeducațional constructiv și stimulativ pentru integrarea persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, prin cultivarea comunicării și relaționării optime și nediscriminatoare cu acestea.

ART. 9

Prelucrarea datelor cu caracter personal ale persoanelor cu dizabilități/nevoi educaționale speciale se realizează cu respectarea prevederilor Regulamentului (UE) 2016/679 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor).

ART. 10

Studentii cu dizabilități/nevoi educaționale speciale, beneficiari ai materialelor adaptate în scopuri educaționale, au obligația să utilizeze aceste materiale doar în scopurile stabilite de instituția de învățământ superior. Distribuirea sau utilizarea în alt scop a acestor materiale se efectuează doar cu aprobarea scrisă a instituției de învățământ superior.